

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 26. julija 1917.

Leto XXX.

Papeštvo in svetovni mir.

Od prvega početka sv. Cerkve so se njeni predstojniki, rimski papeži, jasno zavedali, da je njih vzvišeno mesto v svojem bistvu tisto središče, odkoder naj izhaja mir med narode vsega sveta. Naloga, ki jo opravlja danes knez miru, sveti oče Benedikt XV., ni nova, temveč je, kakor izpričuje zgodovina, stara nič manj kakor papeštvo samo.

Bilo je leta 451. Divja hunska povodenj je pretela preplaviti Italijo. Atila, »šiba božja«, je zapretil Rimu z usodo opustošenja, ki je ravno prej zadela Oglej. Tedaj se je dvignil papež Leon I. in stopil nedaleč od mesta Mantove pred brezsrčnega kralja in ga z odločnim svojim nastopom odvrnil od »večnega« mesta. Zagotovil je tako mir Rimu in celi Italiji.

Italija, nekdanje središče mogočnega rimskega cesarstva, je v 8. stoletju postala zapuščen pastorka. Njeni gospodarji, vzhodnorimski cesarji, so jo prepustili na milost in nemilost divjim narodom. Pridrli so Longobardi in že hoteli seči z orožjem po »večnem« mestu. Edinole posredovanje papeža Gregorija I. je rešilo mesto gotovega pogina.

Odkritje Amerike je rodilo med Špansko in Portugalsko radi mej neprestana nasprotstva. Prepripi so se srečno razpletli vsled prizadevanja papeža Aleksandra VI.; določil je mejo, ki naj deli ozemlje obeh oblasti v novem svetu.

Da tudi po letu 1870., ko je bila Cerkvi opropana »dediščina sv. Petra«, ni padel vpliv papežev pri vladarjih, nam potrjuje dejstvo iz leta 1885. Tedaj je prepustil nemški državni kancler Bismarck sv. očetu Leonu XIII. razsodbo v zadevi Karoliških otkov, radi katerih je bilo nastalo med

Nemčijo in Španijo resno nesporazumljenje. Sv. oče je rešil zadevo v popolno zadovoljnost obeh držav. . . .

Ta prizadevanja za mir so se pa pokazala najizraziteje prav zadnjih 25 let, ko je začela tleti iskra, ki je vnela sedanji svetovni požar. Z bolečim srceem je tedaj opazoval sv. oče Leon XIII., kako nezaupno se gledajo evropske države med seboj, kako se sklepajo tajne zveze in sporazumi, kako se kujejo postave, da bi, ko pride čas, na mah stopile milijonske armade na krvavo pozorišče; z žalostjo je opazoval, kako se polnijo arzenali z morilnim orožjem, ki je povzročilo v tej dolgi borbi potoke krvi in solz. Previdel je že tedaj vse grozote vojske, ki je imela slediti temu neprestanemu oboroževanju. Njegov cilj je bil, za tretjo to tlečo iskro v početku, še preden bi se razpalil iz nje grozen požar. Z svo odločnostjo je zavrgel staro pogansko načelo: »Če hočeš mir, pripravljaj vojsko!« in na njegovo mesto postavil drugo, ki naj se glasi: »Ne hajte z oboroževanjem in pripravite prostor pravičnosti in krščanski ljubezni!«

Leon XIII. je prvi sprožil srečno misel o mednarodnem razsodišču, kjer naj bi se pravično in nepristransko reševala sporna vprašanja držav. Glas sv. očeta je našel obilo odmeva pri evropskih državah. V Angliji, Nemčiji, kakor tudi v Avstriji so se čuli tedaj po zbornicah predlogi odličnih mož, naj papež načeluje mednarodnemu razsodišču, ki se naj ustanovi na bodoči mirovni konferenci. Prav posebno se je za uresničenje te misli trudila Rusija, ki bi bila tudi ta svoj namen dosegla, ko bi ga ne bila preprečila Italija.

Sicer se je leta 1898. res sešla prva mirovna konferenca v Haagu in leta 1907. pod novo vladno enako miroljubnega Pija X. druga, a obe sta, morda uprav vsled papežev nenavzočnosti, rodili le malo

uspeha, zakaj komaj sedem let po tem so narodi že posegli po orožju.

Zanašajoč se na božjo pomoč je prevzel sredi bojnega hrupa Benedikt XV. breme najvišje službe in v zvezi s tem tudi službo kneza miru na svoja ramena. Takoj ko je nastopil, je zastavil ves svoj vpliv v to, da bi ustavil krvavo morijo, ki je že divjala, in vrnil narodom blagoslovljeni mir.

Od dobrega pastirja Jezusa Kristusa, tako piše v prvi okrožnici, nam je naročeno, z najglobokejšo očetovsko ljubeznijo objemati vsa jagnjeta in ovce. Ker moramo biti po zgledu Jezusa Kristusa pripravljeni — in to tudi smo — dati življenje za njih rešitev, je naš najtrdnější sklep ničesar ne opustiti, da, kolikor je mogoče v naši moči, kar najhitreje napravimo konec temu zlu.

Vsi narodi vesoljnega sveta naj bi se kot sinovi enega in istega Očeta združili v pravičnosti in medsebojni ljubezni v eno veliko državo — državo miru.

Miru nam sv. oče kljub neprestanemu prizadevanju ni mogel izposlovati; dal pa je vse, kar je zmožel. Dosegel je, da se nesrečne žrtve sedanje vojske, ujetniki-invalidi danes vračajo iz sovražnih dežel na svoje domove. Postavil si je s tem spomenik pred vsem katoliškim in nekatiškim svetom.

Znano je, koliko skrb je povetil sveti oče ujetniškim taborom, koliko solz je obrisal od vojske tako prizadetim narodom, ki jim je razdelil svoj edni dohodek — Petrov novčič. Dobro srce sedanjega papeža so okušali tudi naši slovenski ujetniki v Italiji, ki so za zadnjo velikonoč prejeli papežev darove: jestvila, pijače in druge stvari.

Slednjč nikakor ne smemo prezreti tega, kar sv. očeta v sedanji vojski povzdiguje nad vse vladarje vesoljnega sveta —

njegova stroga nepristranost. Dasi se valovi viharja teh dni s silo zaganjajo tudi v Petrov čolnič, stoji vendar krmar v njem trdno in neomajno, tako da je rimski papež v tem usodnem času edina resnično nevtralna sila — velesila bolje rečeno. — In vendar se je, žal tudi med našim ljudstvom tuintam verjelo prekanjenim hujskačem, ki so raznašali zlobne izmišljotine, češ da je papež postal zaveznik Italije in naših nasprotnikov. Ali moremo reči, da je le nekoliko resnice na tem? Čujmo, kako piše o tej zadevi protestantski profesor Köhler: »Nevtralnost papeža v sedanji vojski je stvar, ki je samaosebi umljiva, ker ta vojska ni verska vojska; uradnik katerekoli države pa glavnik katoliške Cerkve ni.« Pač dovolj jasne besede, ki ne potrebujejo nadaljnje razlage. Ne bilo bi mi torej treba iskati še drugih dokazov za to dejstvo, a vendar naj v potrdilo tega navedem še par značilnih besed iz članka, ki ga je pred meseci objavil »Avanti«, list italijanske socialne demokracije:

»Ravno stroga nevtralnost papeževa,« tako piše, »je glavni vzrok, zakaj bo Benedikt XV. v kratkem tisti mož, ki bo gotovo slavil svoj triumf... Prišel bo namreč čas, preje ali kasneje, ko se bodo narodi naveličali vojske. In nato...? Prav tedaj bo treba previdnega in potrpežljivega posredovalca... Toda katera sila je, ki bo mogla doseči, da vojskujoči se narodi odlože orožje... To je edino papež; kajti to je splošno prepričanje, četudi nekateri drugače govore, da je on ostal nevtralen.«

Če tako sodijo nasprotniki sv. Cerkve in papeža, kaj naj porečemo mi katoličani, ki hočemo biti njegovi zvesti podaniki? Ni neupravičena naša trditev, da bo pri sklepanju miru, kjer ne bo šlo zgolj za koristi vojskujočih se držav, temveč za koristi vesoljnega človeštva, nujno potrebno, da bo ondi zastopana nepristranska, ugledna moč, ki bo zmožna ustaviti se vsaki sebičnosti in krivičnemu koristolovstvu. Uverjeni pa smo tudi, da ni nihče bolj poklican tu sodelovati, kakor tisti knez, ki stoji nepristransko nad vsemi narodi in državami in ki ima v očeh edinole blagor vseh vernikov in vsega človeštva, tisti, ki je že dosedaj postavil vse svoje moči v službo mirovnega dela.

Zakon o novi uredbi vzdrževalnine za dobo sedanje vojske.

(Piše deželni svetnik dr. Josip Dermastia.)

Vojska je gospodarskemu delu odlegnila ogromno število delavskih moči. Vpoklicanec je odšel zaslužek, s katerim so preživljali svojce. Zakon z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 237, je bil določen, da nudi svojcem za izgubljeno gospodarsko moč nadomestek v obliki državnega prispevka za preživljanje. Navedeni zakon je svojo nalogo takoj v začetku vojske morda izpolnil; pozneje pa prav gotovo zlasti vsled rastoče draginje ni več ustrezal namenu.

To vedo najbolje svojci vpoklicancev, ki so navezani na življenjske prispevke, kateri z današnjo draginjo niso več v složnem razmerju. Prispevki za posamezno osebo nikakor ne zadostujejo za preživljanje; skupna vsota prispevkov podpiranih svojcev ne sme presegati povprečnega dnevnega zaslužka, ki ga je imel vpoklicanec pred svojim vpoklicem. Vsled počasnega delovanja komisij za preživljanje traja več mesecev, preden upravičeni svojci pridejo do nakazila vzdrževalnine. Prav pogosto je treba pravcatega boja, da se revežu doseže po zakonu pristojni mu preživljenjski prispevek. To pozna pisec, kateremu je bila pri deželnem odboru, ki ima nekak gospodarski urad, prilika dana nebroj upravičenim svojcem vpoklicanih oseb pripomoči do podpore, potem ko so bile poprej njihove prošnje že večkrat zavrjene. V več slučajih se je zamoglo doseči nakazilo prispevka šele s pritožbo na upravno sodišče.

Pri takih razmerah in stalno rastoči draginji je naravno, da se med svojci vpoklicancev vedno bolj širi revščina, kateri tudi zasebna milosrčnost in skrb občin ne moreta odpomoči. Pomagati se zamore edinole z novim zakonom, ki življenjski prispevek današnjim draginjskim razmeram potrebno zviša, zagotovi hitreje poslovanje komisij za preživljanje in ne napravlja višino skupnih zneskov na prispevkih odvisno od povprečnega dnevnega zaslužka, čigar ugotovitev je bila dosedaj največkrat povod, da se je rešitev prošnje za nakazilo prispevka mesece zavlačevala.

Dne 14. t. m. je poslanska zbornica sprejela po odseku predlagani načrt zakona glede nove uredbe preživljenjskega prispevka. Priznati se mora, da namerava sprejeti načrt bistveno izboljšati položaj prizadetih družin. Neizpremenjen načrt zakona je bil sprejet tudi v gosposki zbornici. Ker je brezdvomno, da zakon glede nove uredbe preživljenjskega prispevka dobi cesarsko potrjenje in v najkrajšem času stopi v veljavo, hočemo javnost že sedaj opozoriti na glavne določbe novega zakona v primeri z dosedanjimi.

Od katerih oseb se zamore dobiti vzdrževalnina?

Po zakonu z dne 26. decembra 1912 se zamore dobiti prispevek za preživljanje samo po onih osebah, ki niso zavezane za prezentno službo, to je za navadno triletno vojaško službo, in so bile vpoklicane zaradi mobilizacije ali poziva črne vojske na dejansko vojaško službovanje.

Po novi postavi pristojna prispevek po vsaki osebi, ki služi pri vojakih. Prispevek se zamore dobiti torej ne samo po vpoklicanih rezervnikih in črnovojnikih, temveč tudi po osebah, ki še izvršujejo triletno prezentno službo, kakor tudi po onih osebah, ki so vstopile prostovoljno v vojaško službo.

Kdo je upravičen do vzdrževalnine?

Po zakonu z dne 26. decembra leta 1912 so do preživljenjskega prispevka upravičeni samo žena in zakonski potomci, zakonski predniki, bratje in sestre, tast in tašča, nezakonska mati in nezakonski otroci.

Poovem zakonu so do preživljenjskega prispevka upravičene vse osebe — ne glede na sorodstvo — ču je njih preživljanje odvisno od dohodka iz dela vpoklicanega in če je preživljanje ogroženo, ker je ta dohodek popolnoma odpadel ali se pa tako zmanjšal, da za preživljanje ne zadostuje.

Za upravičenost do prispevka zadostuje torej samo dejstvo, da je vpoklicanec preživljal oziroma podpiral kakor osebo, katere preživljanje je vsled tega, ker je odpadel zaslužek vpoklicanca, ogroženo. — Krog za prispevek upravičenih oseb se torej zelo razširi, kar ustreza pravičnosti. V prihodnje bodo nemogoči slučajji, da bi vzdrževalnine ne dobila revna, stara, za vsako delo nesposobna žena po svojem v vojaško službo vpoklicanem dejanskem posinovljencu. Že precej v letih je na primer vzela 14 dni starega nezakonskega otroka za svojega. Preživljala ga je z delom svojih rok in ga pošteno vzgojevala. Kot priden fant je že nekaj let pred vpoklicem v črnovojniško službovanje preživljal svojo dobro rednico. Dasi ravno je obstajalo med obema razmerje kakor med materjo in sinom, uboga žena vendar ni mogla dobiti preživljenjskega prispevka. Sedaj je, kar možno.

Povsem nova je določba, da so osebe, ki si po vpoklicu svojih rednikov in podpirateljev z lastnim delom kaj prislužijo, vkljub temu upravičene zahtevati prispevek za preživljanje.

Če na primer žena po vpoklicu svojega moža prične branjarjo, ki ji doniša za preživljanje zadostno dohodkov, je vendar upravičena do vzdrževalnine. — Zakon neče dajati nagrad za brezdelnost, kateri so se vdajale dosedaj nekatere do prispevka upravičene osebe, ker se jim je po sedanji postavi odtegnil prispevek, ako so si po vpoklicu moža z lastnim delom vsaj toliko prislužile, kolikor je znašala vzdrževalnina.

Istotako nova je določba, da zamorejo osebe, katerim pristojna po obtem državljanjskem zakoniku pravica do preživljanja, zahtevati preživljenjski prispevek, četudi jih vpoklicanec pred vpoklicem ni preživljal, samo da so dani predpogoji občega državljanjskega zakonika.

Tako zamorejo starši, katerih premoženjske razmere so se že po vpoklicu sinov tako izpremenile, da se sami ne morejo preživljati, upravičeni do vzdrževalnine, četudi jih sinovi pred vpoklicem niso preživljali ali vsaj podpirali.

Tako je upravičen nezakonski otrok do vzdrževalnine po svojem nezakonskem očetu, četudi ga ni nezakonski oče.

pred vpoklicem vzdrževal; upravičen je do vzdrževalnine nezakonski otrok celo tedaj, če se je rodil po vpoklicu nezakonskega očeta.

(Konec prih.)

Pregled po svetu.

Prenovitev Avstrije. »Avstrijska politična družba« na Dunaju je imela 18. julija pomenljivo mirovno zborovanje, pri katerem je govoril tudi znameniti vseučiliški profesor dr. Fr. Foerster iz Monakovega, dalje poslanec dr. Krek, dr. Redlich iz Berlina, prof. Lamaš in drugi. Sprejeta je bila končno naslednja

resolucija:

Zborovanje zahteva, da avstro-ogrška vlada, ki se je prva postavila na stališče miru potom medsebojnega sporazumljenja, vstraja na tej poti. Kajti le mir, ki ne vzbuja pri nobeni bojujoči se stranki občutka poraza in ponižanja, je porok trajnosti in podlaga, na kateri je zgrajena svetovna organizacija kulturnega edinstva, na kateri edini je možno države gospodarsko preobraziti. Avstrija pa ne zahteva le konca te strašne vojske, marveč zahteva narodnega miru tudi znotraj. Le Avstrija, ki si je priborila notranji mir, bo pri mirovnih pogajanjih mogla svoje interese uspešno braniti ter svojo kulturno nalogo zastopati z učinkom. Zbor vsled tega pooblašča sklicatelje, naj takoj započne organizacijo, ki imej nalogo, javno mnenje pridobiti za zahtevo in prenovitev Avstrije na podlagi prave demokracije in narodne enakopravnosti.

Ugibanja. V jeseni se bo sedanje uradniško ministristvo umaknilo parlamentarnemu. Že zdaj ugibljuje, kdo bo prihodnji možkrmar. Imenujejo se znani dr. Koerber, še bolj pa bivši ministrski predsednik baron Beck. Nenavadno je, da je splavalo na površje tudi ime predarlskega posestnika-kmeta, krščanskega socialca Finka. Ta mož je izredno zmožen in talentiran. Z ozirom na geslo demokratizacije bi ne bilo nič čudno, ako bi ga postavili na čelo vlade.

Moder mož je član gosposke zbornice dr. Lamaš. Zapisal je te dni nekje naslednje besede: »Naši bratje se ne bojujejo na frontah zato, da bi si priborili tuje dežele ali podjarmili sosednje narode, ampak branijo le domače ognjišče, domače navade, ter hočejo vsaj svojim otrokom zagurati dragocen mir. Pomilostčenje političnih kaznjencev v Avstriji je pokazalo svetu pot, po kateri je mogoče priti do miru. Po zaščiti našega miroljubnega cesarja smo se močno približali miru. Da hoče naša monarhija pravičen mir, dokazujejo štiri dejstva: Obnovitev ustavnega in parlamentarnega življenja, pomilostitev političnih kaznjencev, odstranitev grofa Tisze, priprave za pravičnejšo volilno pravico. Vojska je tudi dokazala, da se je načelo nasilne nadvlade skrhalo. Notranja sprava med narodi v Avstriji, a ne nadvladje, vodi do miru.

Nastop novega bana v hrvaškem saboru. Hrvaški sabor je pričel dne 12. julija zopet zborovati. Novi ban Mihalović je izjavil, da bo njegova vlada res prava hrvaška vlada. Vpeljati hoče splošno in enako volilno pravico. Podpirati hoče sporazumno delovanje Hrvaške z Ogrsko. Opozicija je ugovarjala in klicala banu: »Osvobodite nas Madjarov!« V seji dne 13. t. m. so podali strankini načelniki svoje izjave. V imenu vladne stranke sta izjavila dr. Mažuranič in dr. Pejačević, da sta zadovoljna z novo vlado. V imenu opozicije so govorili proti vladi dr. Pavelić, dr. Pazman, Radič in Budisavljevič. V imenu Starčevićeve stranke prava je izjavil dr. Pavelić, da Starčevićeva stranka vztraja pri svojem programu in se pridružuje jugoslovanski izjavi v avstrijskem državnem zboru. Zahteva združitev hrvatskih in slovenskih dežel pod žezlom Habsburžanov. Za uresničenje tega smotra se bo stranka odločno borila ne samo v saboru, ampak tudi izven sabora. Od večine, ki plazi za Madjari, so izstopili poslanci Valerijan Pribičević, Budisavljevič, Lorković in Rosić.

Pomenljiv pozdrav. Nemški državni kancler dr. Michaelis je poslal grofu Czerninu pozdravno brzojavko, v kateri povdarja, da se bo trdno držal načela vsakega nemškega državnega kanclerja, ki je: ohraniti najtesnejšo in najzvestejšo zvezo z Avstrijo. Grof Czernin se mu je zahvalil za pozdrav in izjavil: Za časten mir pripravljeni, sicer pa odločeni za boj do skrajnosti, bosta Nemčija in Avstrija izsilili pogoje za nemoteno mirno bodočnost.

Ali bo res kaj . . . V »Vossische Zeitung« je bil pred kratkim članek, ki dokazuje, da si mora Avstrija v interesu srednje Evrope priklopiti Srbijo. Tako je piše: »Hrvatska in Slavonija, Bosna, Dalmacija, Primorsko, Kranjsko, južno Štajersko in Koroško naj se združijo v avtonomno delno državo monarhije in s prikloplitvijo Srbije dosežejo tisto izpopolnitev, ki bi varovala Avstrijo pred vsakimi zunanji agitacijami, ker bi bili potem vsi Jugoslovani združeni v okviru monarhije.«

Nemški kancler govori. Dne 19. julija je imel kancler dr. Michaelis svoj nastopni govor, ki ga je javnost nestrpno pričakovala. Kaj je povedal? Veliko znanih reči je ponovil, marsikaj važnega razodel: »Pomorska vojska se je obnesla bolje, nego je bilo pričakovati . . . Italiji 11. bitka ob Soči ne bo uresničila gorkih želja . . . Nastop Amerike nas ne moti in ne bega . . . Glede vojnih ciljev, kar je bilo jedro njegovega govora, se je izrazil: »Nemčija ni hotela vojske; ni je želela, da bi osvajala tuja ozemlja, da bi povečala svojo moč, a tudi vojskovala se ne bo več, če se doseže časten mir. Ko smo se hrabro in uspešno držali, pa želimo, da kot taki tudi sklenemo mir. Miru pa še enkrat ne bomo ponujali, kajti roka, ki smo jo svoj čas ponudili za mir, je segla v praznoto . . . Mir mora tvoriti temelj trajni spravi med narodi . . . Če bodo opustili sovražniki svoje osvojevalne pohlepe, če bodo opustili svoje želje, da bi nas vrgli na tla, če bodo želeli, da se pogajamo, je ves narod in vsa armada teh misli, da smo pripravljene . . .«

V imenu katoliških poslancev je izjavil Tehrenbach: »Državni zbor soglašja s kanclerjevimi izjavami glede na mir. Zasedujemo trajno spravo med narodi, ne osvojitve, ne nasilsteve. Če pa nasprotniki sodijo, da je ta izjava znamenje naše slabosti, bomo pokazali, da smo pripravljeni udariti in da smo sposobni zmagati.«

Novi nemški kancler in ententa. Da je Bethmann odstopil, so provzročile stranke v nemškem državnem zboru, ki so stavile mirovne resolucije. Zdaj ko že vodi vladne posle v Nemčiji novi kancler dr. Michaelis, se je oglasilo tudi časopisje entente. To pa pravi, da ne more verjeti, da bi bili ti dogodki odkriti, marveč jim oponaša ozadje linavske politike; po drugi strani pa trdi, da je zmagala vojna stranka, ki jo vodi Hindenburg.

Svetovna vojska.

Ruska ofenziva pri Lomnici zlomljena. Protinapad naših čet se je posrečil. — Rusi vrženi iz Kaluža. — Ofenziva naših zaveznikov pri Zborovem. — Ruska bojna črta predrta. — Naši zavezniki pred Tarnopolom. — Na francoski fronti neprestani boji brez izprememb. — Velika bitka v zraku.

VOJSKA Z ITALIJO.

Italijani so bili pretekli teden precej živahni zlasti na primorskem bojišču. Tudi italijanski letalci so zadnje čase poskušali s svojimi poleti daleč za bojiščem; celo do Ljubljane se je bil eden zmotil. Topniški boji so postali na soški fronti zelo ostri. Na trientski fronti pa Italijani zelo radi vrtajo pod zemljo in prožijo mine. Na Colbriconu je eksplodirala italijanska mina, nastala je velika globel; toda naši so bili bolj hitri kot Italijani, hitro jo udero v razstreljeni prostor in zasedejo rob nastale kotline. Ko so naši že prostor zasedli, je začela streljati italijanska artiljerija — a je bilo prepozno.

Ugibanja o italijanski ofenzivi. Švicarski listi poročajo, da smatra italijansko kakor tudi francosko vojno vodstvo za potrebno, da začne italijanska armada ofenzivo v zvezi z ententinimi armadami na Francoskem.

RUSKO-ROMUNSKO BOJIŠČE.

Ruska ofenziva popolnoma ustavljena. Do prostora ob Lomnici, ki se pri Haliču izliva v Dnjestr, je prodrla ruska ofenziva; na gričih ob Lomnici se je pa razbila ob avstrijsko-nemškem odporu. Ruskim četam se je bilo že posrečilo, da so bile udrle celo čez Lomnico na višine ob njenem levem bregu, toda tu so bile krvavo odbite.

Naši zavezniški protinapadi ob Lomnici. Ko so Rusi krvaveli v brezplodnih napadih na višinah levega brega Lomnice, so došle našim na pomoč nove rezerve, med njimi Bavarci in Hrvatje. Utrujene ruske čete se niso

mogle več ustavljati; umakniti so se morale z levega brega Lomnice, izprazniti mesto Kaluž in ozemlje južno od tod. **Boji so bili silno srditi** posebno južno Kaluža, na desnem bregu Lomnice. Zmagovite avstrijske in nemške čete so zasedle dne 17. t. m. popoldne višine vzhodno od vasi Novice. Da bi rešili svoj obupni položaj pri Novici, so Rusi besno napadali jugozapadno od tega kraja pri vasi Lodziany. Šestkrat so naskočili, a hrvaški bataljoni so jih vedno vrgli nazaj. Sovražne izgube so bile v vseh teh bojih nenavadno težke, ker je gnalo rusko vojno vodstvo brezobzirno vedno nove čete v boj. Pri Kalužu sta strašno trpeli dve ruski diviziji iz odeskega vojaškega okraja. Ruski pešpolk št. 638 se je po izpovedi ujetnikov upiral vsakemu napadalnemu povelju. Šele novemu polkovniku se je posrečilo, da je 17. t. m. pregovoril ljudi na na-

navalu osvojile tri zaporedne ruske brambne črte. Sovražnik je zbežal v divjem neredu proti Tarnopolu. Sovražna bramba je bila v začetku strta na širini kakih 25 kilometrov. Ker so pa zavezniki udrli v bok sosednjim odsekom in zgrabili sovražnika od strani, se je razširila udrtna v sovražni fronti v nad 40 km široko vrzel. Pregarjalci bežečega sovražnika niso pustili izpred oči. Neprestano so mu bili za petami. Pri zasledovanju so pomagali v veliki meri tudi zavezniški letalci. Ti so metali bombe v bežeče sovražne mase. Nad cesto iz Zborovega v Tarnopol so letali prav nizko in s strojnimi puškami streljali v sovražne kolone na cesti, zlasti v tren; nastala je velika zmešnjava med bežečim sovražnikom. Rusi so poskušali ustaviti naše prodiranje, toda zastoj. Napadalne zavezniške čete so doslegle že utrdbi pred Tarnopolom, južno

so pričele napadati ob Narajovki, toda vsi njih napadi so bili gladko odbiti.

Živahno streljanje se je začelo zadnji čas tudi v Karpatih in v Romuniji, kakor se vidi iz uradnih poročil. V Karpatih so naše čete odbile več ruskih poizvedovalnih sunkov; topovski ogenj se je zelo povišal zlasti v Romuniji.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Neprestani boji so se ponavljali tudi pretečeni teden na zapadni fronti, toda brez posebnih posledic. Na belgijskem ozemlju je razsajala angleška artiljerija; tudi pehotnih bojov ni manjkalo. Angleži bi bili radi iztrgali Nemcem izgubljeno ozemlje, toda njih napadi so bili zastoj.

Velika bitka v zraku. — 50 letal v boju. Na francoskem bojišču se je 17. t. m. razvnela velika zračna bitka. Z obeh strani se je udeležilo boja okrog 50 letal. Oba nasprotnika sta nastopala spretno in žilavo. Sestreljeno je bilo na obeh straneh 11 letal.

Tedenske novice.

Posvetovanje duhovnikov. Dne 17. julija je povabil presvetli knezoškof dr. A. B. Jeglič gg. dekane in več drugih duhovnikov na važen posvet v Ljubljano. Zborovalcem so se pojasnile notranje razmere v škofiji; razgovor je bil tudi o nesporazumu v S. L. S. Pojavilo se je namreč neko neljubo nasprotje med katoliškimi somišljeniki, ki bi utegnili močno škodovati, ako se ne poravnata.

Zborovalci — zvesti načelom S. L. S., utrjenim na katoliških shodih — so zahtevali soglasno, naj se nasprotje na vsak način poravnata in sicer tam, kjer se je jelo krhati. Duhovski zbor je dalje izrazil nujno željo, da si pri splošni organizaciji našega ljudstva v zmislu sklepov naših katoliških shodov podamo prijateljsko roke vsi, duhovniki in neduhovniki.

Odlikovanja. Dekanu v Cerknici, g. Jožefu Juvanec je podeljen viteški križec Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo. — S civilnim zaslužnim križcem III. r. je odlikovan g. Karel Pirc, davčni nadupravitelj in prednik Marijine kongregacije gospodov v Ljubljani.

+Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Premeščeni so čč. gg. kaplani: Ivan Sadar iz Mirne peči za prefekta v zavod sv. Stanislava, Karel Rupnik iz Erzelja za ekspozita na Konjšico; Josip Gostiša iz št. Vida pri Zatičini za župnega upravitelja v Spodnji Log pri Kočevju; Ivan Drešar iz Spodnjega Loga pri Kočevju v Trebnje; Francišek Loučar iz št. Jerneja v št. Rupert; Rudolf Kapš iz Trebnje v št. Jernej; Josip Stupica iz Šmartnega pri Litiji v Trebnje; Francišek Gabrovšek iz Hrenovic k sv. Petru v Ljubljani; Andrej Kajdiž iz Smednika v Hrenovice; Martin Bukovec iz Bohinjske Bistrice v Smedniku; Alojzij Tome iz Stopič v Faro pri Kostelu; Ignacij Skobe iz Senožec v Priserje; An-

Turško taborišče v Mezopotamiji.

pad, a polk je tako trpel, da je ostalo le 300 mož živih.

Naša zavezniška ofenziva pri Zborovu. Ker so naše čete pri Kalužu tako neprijetno stopale Rusom na pete, je poslalo rusko vojno vodstvo na pomoč rezerve iz sosednjih bojnih črt. To so pa ravno hoteli naši doseči. Ko so naši napadi pri Kalužu potegnili nase večje ruske sile, so 19. julija naenkrat naše zavezniške čete začele ofenzivo pri Zborovu v prostoru med Seretom in Zlato Lipo.

Prebita ruska fronta. 19. julija so nenadoma začeli bruhati najtežji topovi jeklo in ogenj v sovražne postojanke severno od Zborovega. Po kratki, par ur trajajoči siloviti artiljerijski pripravi, so naskočile nemške čete, med katerimi je bilo tudi več avstrijskih oddelkov. Ob cesti, ki pelje iz Zborovega v Tarnopol, so zavezniške čete v prvem

od tod pa železnico, ki vodi iz Brzezanov v Tarnopol, in pridobile tako v par dneh za kakih 35 km prostora. Rusi po svoji stari navadi požigajo na svojem begu mesta in vasi, tudi mesto Tarnopol že gori. Ujetnikov in plena še ni mogoče prešteti, dosedaj poročajo o 5000 ujetnikov in nekaj zaplenjenih topovih.

Posledice tega uspeha moramo šele pričakovati. Prorokovati se ne more, vendar je pa že sedaj gotovo, da je izravnani uspeh ruske ofenzive v začetku julija. Če se zaveznikom predor sovražne črte popolnoma posreči, se iz tega lahko razvije popolen ruski poraz.

Ruski razbremenilni napadi. Da bi zadržali zavezniško prodiranje, je zadnje dni rusko vojno vodstvo hitro vrglo severno od Dnjestra nove čete v boj. Te

ton Bojanec, ekspozit v Suhoriji, za ekspozita v Nadanje Selo; Franc Vidmar iz Iga za ekspozita v Suhorijo; Ivan Sušnik iz Planine na Ig; Pavel Klemenčič iz Kočevja na Krško. — Nameščeni so č. gg. semeniški duhovniki: Peter Flajnik v Leskovcu, Janez Komljanec pri Sv. Križu pri Kostanjevici, Andrej Stare v Mirni peči, Štefan Traven v Dolah pri Litiji, Franc Urbanec v Smartnem pri Litiji, Vincencij Zor v Bohinjski Srednji vasi, Janez Zore v Št. Vidu pri Zatičini, Josip Žužek v Planini. — Novomašniki: Anton Dolinar v Starem trgu pri Kočevju, Vincencij Gostiša v Šempetru pri Novem mestu, Jakob Miglič v Studnem, Alojzij Peček v Koprivniku na Kočevskem, Janez Pirkovič v Kočevju, Janez Pivek v Stopičah, Francišek Šuštar v Bohinjski Bistrici, Filip Terčelj v Škofji Loki, Anton Urh v Dolu pri Ljubljani, Janez Vilhar pri Sv. Križu pri Kostanjevici, Alojzij Zupanc v Toplicah.

Potrjena postava. Dunajski uradni list naznanja, da je cesar potrdil zakon, s katerim so si državni poslanci podaljšali mandate do konca l. 1918.

Na Skaručini bo 29. julija (9. nedeljo po binkoštih) običajni cerkveni shod. Sv. maše bodo ob 7., 9. in 11. uri.

25letnica romanja. Dne 15. julija, na godovni dan dunajskega apostola P. Abela dr. J., so se zbrali dunajski krščanski mošnje zopet v Marijinem Celju, da so ob godovnici svojega voditelja-starčka proslavili 25letni jubilej dunajskega romanja na Marijino božjo pot v Mar. Celje. V teh 25. letih se je na Dunaju marsikaj na bolje obrnilo in sicer ne le v politično-socialnem, ampak tudi v versko-nravnem oziru. Mož, ki je stal na čelu teh važnih krščanskih in domoljubnih prizadevanj — je P. Abel S. J. Dasi se je medtem postaral, a mladeniška živahnost ga še ni zapustila; navdaja ga še ista neupogljiva apostolska gorečnost, s katero je nekoč navduševal storočno, močno gardo okrog † Luegerja. Četudi razmere niso ugodne, se je tudi ob tej priliki zbralo veliko vrlih dunajskih krščanskih moč pri Mariji v Celju; pri skupnem obhajilu je bilo čez tisoč udeležencev. Pozdravne brzojave so poslali cesarski dvojici, sv. očetu, nekaterim članom cesarske hiše, kardinalu dr. Piflu in drugim. Iz Rima je došel takoj odgovor: »Sv. oče je v duhu združen s pobožnimi romarji, ki hočejo v svetišču Marijino Celje od presvete Device izprositi narodom mir, ter podeljuje dobrohotno in v iskreni ljubezni vsem udeležencem kakor tudi njih družinam apostolski blagoslov. — Kardinal Gasparri.«

Orgljiarska šola bo zopet otvorjena v jeseni v Ljubljani, če se bo oglasilo dovolj gojencev. Vodstvo je »Pred škofijo« št. 12.

Zopet hud udarec. Dne 20. julija — v petek — je bilo po celi Kranjski viharno. Po dneh občutne vročine so se znosili hudourni oblaki z debelo točo nad Belokrajino. Ob šestih zvečer je zlasti v črnomaljskem okraju klestila toča celih 25 minut, da je vse uničeno, razen žita, ki je požeto. Toča je zmlatila koruzo, ki je glavni pridelek, oklestila sadje, ki je tako lepo kazalo, zdrabila fižol in zelenjavo. Vihar je rval

močna drevesa, podiral kozolce, pobijal šipe. Ubogo ljudstvo, kako se bo preživelo. — Enako žalostno poročilo je došlo tudi s Prežganja pri Litiji, kjer je toča v četrt ure pokončala tudi rž in pšenico, ki je ravno dozorela. Isti čas je napravila toča obilo škode na Črnučah in Dobrovi pri Ljubljani. — V okolici Sevnice na Štajerskem in drugod so okleščeni tudi vinogradi.

Utonil je v Savi 11letni sinček tovarnarja Ivana Keber iz Tacna pri Ljubljani.

Vse bo treba zastražiti. Tatvine se množe ne le na polju in vrtovih, ampak še celo po cerkvah. Pozimi so po ljubljanskih cerkvah izginjale sveče; zdaj čujemo, da so božjeropne roke segle v dekanijski cerkvi v Leskovcu po oltarnih prtovih.

Za pogorelce v Podgorici je daroval deželni odbor kranjski 5000 kron, tovarnar Karel Pollak 1000 kron, presvetli knezoškof ljubljanski 200 kron, precej dobrotnikov je poslalo manjše zneske.

Zmečalo se je prevozniku žgane rude Ivanu Poženel v Idriji. Popravljal je na progi neki stroj; kar pridrdra po progi vozček, ki se je sam odtrgal. Poženel se je prestrašil, misleč, da Lah zopet bombardirajo mesto. V zmedenosti, ki ga ni več zapustila, se je zakopal v kup žaganja, iz katerega so ga le težavo rešili.

Vihar z vrtincem je divjal v Celovcu in okolici v noči ob 16. do 17. julija. Trgal je strehe, podiral dimnike in ruval drevesa. Po vrtovih je uničena vsa zelenjava. Poleg tega je napravila mnogo škode silna voda, ki je udria v kleti in stanovanja.

Vojaške novice.

»Domoljubov dom« se bo imenoval eden izmed vojaških domov, ki bo postavljen v takem kraju, kjer je veliko slovenskih vojakov. V ta namen je darovalo »Katal. tiskovno društvo« v Ljubljani 1000 K.

Vojaški dom c. kr. kmetijske družbe kranjske je sklenil ustanoviti družbeni glavni odbor pri kaki vojaški formaciji na fronti, ki je povečini sestavljena iz vojakov slovenske narodnosti in je v to svrhu plačal 1000 K ustanovnih stroškov.

† **Dr. Janko Praznik.** V službi domovine je umrl 10. julija polkovni zdravnik 17. pešpolka dr. Janko Praznik. Tri tedne je bil noč in dan na nogah ter pomagal ranjenecem, zato je sam obolel; imel je vneto možgansko mreno. Na bojišču je bil od početka vojske, 27 mesecev pri 17. pešpolku. Skoraj polovica kranjskih vojakov ga je poznala in čislala, saj je bil pokojni zdravnik poln sočutja zanje ter jim je res z ljubeznijo pomagal, kjer je mogel. Na tisoče in tisoče jih je obvezal in potolažil z dobro, šaljivo besedo. Kranjske matere, ki imajo svoje sinove pri 17. pešpolku, se bodo gotovo v molitvah spominjale pokojnega prijatelja naših slovenskih vojakov.

General Albert pl. Smerečani — padel, a ne na bojišču, ampak na letališču. V Sobotnici na Ogrskem se je izprehajal general pl. Smerečani ob nekem travniku, nad katerim je krožil ogrski letalec. Letalo je

odpovedalo ter palo v naglici na tla prav tik generala, ki je bil zadet v trebuh, da je kmalu nato umrl. Njegova žena je bila nepoškodovana.

Zopet eden. Dve leti dolgega čakanja je minilo, slednjč pa že skoraj ugaslo upanje vendarle ni bilo zastoj. Oglasil se je in pisal ženi in trem otrocičem z Ruskega Janez Zavodnik, doma v vasi Grintovec, župnije Zagradec. Pisal je večkrat, — toda ruska pošta in cenzura je menda brezsrčna.

Črnogorski guverner. Bivši ministrski predsednik Klam Martinic je dospel v Cetinje, kjer je prevzel službo vojaškega guvernerja v Črnigori.

Letalska bilanca za prvo polletje 1917. Do prvega julija t. l. so izgubili Nemci 285 letal, njih sovražniki pa 1095.

Jožef Vodopivec (II., 97. Marschkomp., Ausbildungsgruppe, Etappenp. 198) iz Prvačine pri Gorici bi rad izvedel za svoje sovaščane. — Postrezite!

Iz italijanskega ujetništva pošiljajo pozdrave vsem domačim, sorodnikom, znanecem in »Domoljubovim« bralcem vojak 17. pp. Novak Anton, Žužemberk (Viseje); Tomšič Anton, Vel. Račna; Kanc Ign., Pristavca (Št. Vid); Kavčnik Ivan, Dragomer; Mramor Fr., Vel. Lašče; Grebenc Jožef, Maršič. Air broič Ign., Danc; Knavs Jos., Retje; Gornik P. iz Gore. — Nahajajo se: Cassino, prov. Caserta, Italia. — Iz kraja Ospedale, campo 232, pozdravlja Anton Drobnič od polka planinskih strelcev št. 1.

Upori v Petrogradu. V glavnem mestu velike Rusije so nemiri in upori na dnevnem redu. Bivši car ima med vojaštvom mnogo zvestih čet. Iz Kronstadta so se pripeljali uporniki v Petrograd; okoli palače generalnega štaba so postavili topove. Med njimi in med kozaki so nastale revolte in krvavi spopadi, v katerih je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. Kronstadtski uporniki so nosili zastave z napisi: »Proč z vladol« Ker so odstopili štirje ministri-kadeti, je prišla začasna vlada v veliko zadrego. Kerenskij je rekel, da mu je stranka kadetov s tem zasadila bodalce v hrbet prav v trenutku ofenzive, od katere je za Rusijo vse odvisno. Vlada se baje preseli v Moskvo; a upori so se začeli tudi tam.

Pozdravi. Vsem bralcem »Domoljuba«, vsem domačim, znanecem in dolenskim dekletom pošiljajo pozdrave dolenski fantje gorskega strelskega polka — pripravljani za boj s polentarijem: Podd. Zalar A., Žalina; strelci Erčul Vinko, Perko Jos., Dobrepolje; Petauer Al., Svibno.

Razne novice.

Kurivo za ljubljansko elektrarno. Za elektrarno v Ljubljani je potreba na leto 590 vagonov premoga; vodovod potrebuje 200 vagonov. Ni čuda, če plinarna počiva.

Za preživljanje in podporo družin ter svojcev v vojno službo poklicanih državljanov je izdala vlada do 30. aprila t. l. nič manj kot 3443 milijonov kron.

Velika dediščina. Te dni je umrla na Reki neka Ida Štefula, ki je zapustila svoje premoženje — okrog 600.000 kron — reški občini.

Ni čuda, če je pomanjkanje. Že večkrat smo brali, koliko rekviriranih živil (n. pr. krompirja in drugih jestvin) se je pokvarilo, posebno, zgnilo, ker ni bilo večših in vestnih oseb, ki bi bile skrbele za varnost ogromno nakupičenega blaga. Te dni smo slišali, da se je v Budimpešti pokvarilo lani 60 vagonov riža, ki ga je mesto nakupilo in spravilo v razna vlažna skladišča. Sprhneli in pokvarjeni riž ni bil več poraben niti za krmo živine, marveč je moral izginiti v valovih Donave — v času, ko pri nas že davno nismo videli nobenega zrna. — Občina Dunajsko novo mesto je bila nakupila 136 molznih krav v Švici za velikansko vsoto denarja. Ker ni bilo ne zadostne krme, ne sposobnih ljudi za verdevanje, so vse živali onemogle, bile brez mleka, pač pa polne uši.

Porušene cerkve. V škofiji amienski na severnem Francoskem je bilo v tej vojski poškodovanih in razdejanih okrog 750 lepih cerkv. Ondotni škof je razglasil oklic za prispevke, da se cerkve zopet zgrade.

Stvar okusa... V Sopronju na Ogrskem je bila nedavno poroka voditelja ogrskih cigánov Jos. Nyari z grofico Marjeto Vratislav. Tako je nastal na Ogrskem neki poseben modernizem, bolje demokracija ljubezni.

Najden denar. Na kolodvoru v Kranju se je našla mala vsota izgubljenega denarja. — (Sporočil g. Julij Hulders, Stara Loka z. b.)

Ljudje pa strahujo... Ogrska vojniška delniška družba je nagromadila v nekem mlinu v Osjeku 1700 vagonov koruze. Ker z njo niso pravilno ravnali, se je vsa vnela in pokvarila. Porabili jo bodo za špirit.

Mlin pogorel. Blizu Rima je ogenj uničil velik valjni mlin, v katerem so bile velike zaloge moke in žita. Škode jo do 2 milijona lir.

Mešana sporočila. Zadnji teden so pisali, da se je bivši ruski car ponesrečil, ko se je vozil z biciklom po parku svoje zaporne trdnjave; drugi so vedeli, da je pobegnul na Finsko, odkoder hoče priti čez državno mejo.

Četrtek — brezmesni dan. V Newyorku so vpeljali prvi brezmesni dan; določili so za ta namen četrtek. Tudi vojni kruh že okušajo.

Dopisi.

Iz Tržiča. Na tirolski fronti je padel dne 13. junija t. l. kot junak za domovino 23letni Janez Rozman iz Tržiča, p. d. Madrov. N. v m. p. l. — Romarski izlet na Brezje je napravil 19. t. m. deški in deklški Marijin vrtec. Na Brezjah je bila najprej sv. maša, pri kateri so peli otroci. Nato so se pokrepčali s čajem. Ko so se potem mladi romarji udeležili še ene svete maše, so jo ubrali domov. Nazaj gredočim je solnce krepko dopovedovalo, da se bliža sveti Jakob, tako da se je prijetnemu romanju pridružilo še malo pokore.

Iz Kroepe. V nedeljo, 15. julija, je imela naša deklška Marijina družba primerno prireditev. Spored (deklamacije, žaljiv prizor »Planšarica«, precej težka igra sv. Julija) se je prav lepo in v splošno zadovoljnost izvršil. Tudi z doneski smo bili zadovoljni. Od čistega ostanaka smo darovali 46 K 42 vin. goriškim beguncem. Hvala vsem; ki so pomagali, da se je vse dobro obneslo. — Že dolgo

časa nimamo koka; tudi oglja primanjkuje, najbolj pa živil. Kako hudo občutimo vojsko! Naj bi že prišel mir, mir!

Z Gorenjskega. Zadnji dež je našemu polju silno koristil. Sena je bilo bolj pičlo; bali smo se za otavo. Zita se niso posebno obnesla in v skrbih smo bili, da nam suša še drugo uniči. Krompir in koruza sedaj po dežju veliko obetata. Dež nam je oživil upanje, da se bo na jesen precej pridelalo. Ajda že gre iz zemlje, sadje je bogato obloženo. Bog nas varuj za naprej kake nesreče in ne bo se nam preveč bati, kako bomo izhajali čez zimo. Da bi bilo še vojske konec in bi v miru uživali božje dari, bi bili še bolj veseli svojih pridelkov.

Gospodarske stvari.

.Gospodarski in tržni pregled.

Zlate besede. Voditelj poljedelskega ministrstva dr. Ertl se je zelo pohvalno izrekel o delu na kmetih. Rekel je: Delo in gospodarstvo na kmetih je glavna podlaga vsemu drugemu gospodarstvu; a to delo postaja v tem vojnem času vedno težje, ker je potrebna hrana omejena, ker manjka gnojil, živine in delavcev. Doma so ostale žene, otroci in starčki, ki so za svoje moči res čudovito delali in veliko dosegli. Iz spoštovanja bi pokleknil pred temi trpini, če slišim, koliko imajo trpeti in žrtvovati. Največ so storile naše vrle kmečke žene. — Kljub slabemu vremenu in žgočemu solncu, kljub nasprotovanju in nagajanju, ki je nastalo včasih iz nevednosti, še večkrat iz zlobnosti, so ostale stanovitne, čeprav se jim je očitalo, da z izkupičkom svojih pridelkov meščane odirajo. Rekli so (sovražniki kmeta), koliko so zaslužili kmetje v vojski, koliko dolgov plačali; a mi v kmetijskem ministrstvu dobro vemo, da to niso bili sadovi dela, ampak glavnica sama, ki se je načela. Zelo bo treba paziti, da se po vojski kmečka posestva zopet preveč ne zadolže. Najboljša politika je zdaj kmetu pomagati, da bo veliko pridelal. — To so zlate besede moža, ki res pozna razmere na kmetih.

Tirolsko vino. Na Tirolskem je velika nevolja zaradi vina. Južna Tirolska je ena najbolj vinorodnih dežel v cesarstvu. V navadnih letih se pridelalo do 800.000 hl na leto. Lani je bilo le polovico tega. Koncem l. 1916. se je osnovalo deželno mesto za vino, ki je zaseglo prav vse vino, kar ga je bilo na Tirolskem. Zeseženo vino je deželno mesto po svojem preudarku oddajalo vojaštvu in zasebnikom. Vino so prevzemale posebne komisije, v katere je imenovalo deželno mesto svoje strokovnjake, ki so vino pokažali in cenili. Bilo je podobno, kakor lani in letos pri nas za prevzemanje prešičev. Vino so plačevali po množini alkohola. Navadno vino 10—11% alkohola, torej precej močnejši, kot je naš čvček, so plačali 1 hl (100 l) 140 K. 9-8% rdeče vino so plačali po 125 K, izbrano rdeče 140 K, 10-8% rdeče gorsko vino 146 K, 12-7% posebno dobro vino 170 K. Vino za steklenice 200 K. Primerilo se je večkrat, da so najboljše vino plačali po 140 K. — »Kaj se jim meša,« bo rekel marsikak revež, ki si ne more privoščiti kapljice vina, ker se pri nas prodaja 1 l čez tri do pet kron. Za to ceno se dobi komaj dober kis. — Če je bilo vino močnejše, so tudi nekoliko več

plačali. Kmetje so izvedeli, da je drugod vino še enkrat, na Ogrskem pa trikrat dražji. Če se je vino po vojaštvu rekviriralo, se je vedno plačalo po tam navadnih cenah. »Zakaj naj Tirolec vse toliko cenejše da?« To je bilo ravno tako, kakor pri nas z govejo živino lansko leto. Na Tirolskem zdaj ni domačega vina. Veliko gostiln so morali zapreti ker ni bilo pijače, v drugih pa točijo ogrska vina, ki so jih morali kupiti za grozne cene. Domačim niso dali vina, na tuje so ga večkrat prodajali za nizke cene. Če računamo, da so imeli pri 1 litru le 1 K škode, znaša to 40 milijonov kron.

Vrednost gozdov. Pri nas se vedno bolj kaže občutno pomanjkanje lesa. Dobri gospodarji ga ne prodajo, slabi ga pa nimajo. — Lesa bo gotovo še vedno bolj primanjkovalo. Samo za papir, ki se rabi za časopise, posekajo cele gozdove. Papirja se porabi vedno več. Po vojski bo šlo na tisoče vagonov lesa za popravilo porušenih sloopij. Res se napravi veliko iz železa in cementa, toda les se zaenkrat ne da še pri nobenem poslopu pogrešati. Še večje množine bodo šle za nove ladje. Trgovina se bo po vojski zelo razvila. Na tujih ladjah ne bo mogoče dosti k nam pripeljati, ker jih bo povsod manjkalo. Gradili bodo v naših ladjedelnicah kolikor mogoče veliko novih ladij, ker to kar bomo sami imeli, bo gotovo naše. Te ladje bodo za nas prepeljavale blago čez morje. Že zdaj se snujejo družbe, ki hočejo graditi nove ladje. Pred vojsko so na Laško, ki nima veliko lastnega lesa, dovažali veliko množino iz Rusije čez Carigrad. Zdaj bo ta dovoz precej otežen. Iz vsega tega je jasno, kako potrebno je, da vsak varuje svoj gozd, ki bo imel v vsakem slučaju svojo vrednost. Ne daj se torej premetiti od prekupcev, naj ti še toliko obetajo za tvoje gozdove.

Narobe svet. Neki nemški pregovor pravi, da ni vsakemu dana s službo tudi pamet. Visok gospod je dobil imenitno službo pri uradu za prehrano. Čudno se je vsem zdelo, da je vselej nasprotno od pravega zadel. Srce je enkrat vede ali nevede odkril. »Povedati vam moram, da o vsem prav ničesar ne razumem,« je rekel.

Cene mleku naj bodo primerne. Če se bo kmetom plačeval liter po 50 vinarjev je gotovo upanje, da se bo za mesta veliko več mleka dobilo. Cena je res primerna povišanim stroškom pri reji živine. Zato je pa dolžnost kmetov, da dajo kolikor mogoče veliko mleka naprej. Naj tudi preneha ono posnemanje doma, ko se maslo doma skuha in mleko prešičem pokrmi. Res je pa tudi, da vsak uradni odlok, ki globoko posega v prehrano, kmeta nanovo preplaši. Ko so se v nekaterih glavarstvih hotele vpeljati mlevske karte, so kar bliskoma izgini la jajca v bližnjih mestih. Prestrašene meščanke so seveda šle za jajci po vaseh, a čule so izgovor: »Moramo sami zase skrbeti, če kruha ne bomo imeli.«

Letina zdaj večinoma bolje obeta. Navadnega pridelka v vseh avstrijskih deželah ne bo, ker je bilo vse preslabo obdelano, toda marsikje bo boljše, kakor lani.

Pšenica drugod. Na Francoskem pričakujejo okoli 40 milijonov metrskih stotov pšenice. Navadni pridelek je znašal 70

milijonov metrskih stotov. V Ameriki se bo več pšenice pridelalo, kakor so popred mislili. Turščice bo toliko, kolikor je Amerika še ni nikdar videla. Upajo na 8 milijonov metrskih stotov.

Razno. Za nas v Avstriji bo eno glavnih vprašanj, na katero se premalo misli, kako bomo izpitali naše prešiče. Za špeh mora biti potrebna krma in sicer močna krma, ne samo trava ali pesa, ki se danes kmetu še pusti. Pomanjkanje masti je že danes bolj občutno, kakor pomanjkanje moke. Če se vzame ves krompir in vse žito, bo nemogoče pitanje izvršiti. Kakor se zdaj kaže, so bili veleposestniki na Ogrskem zaradi tega brez posebnega nadzorstva. — Konjem dirkačem, ki so samo v zabavo gospodi, se da na dan 70.000 kilogramov ovsas. — V severnih deželah dobivajo konji še vedno določeno množino ovsas na dan. Vedo pač, da konji brez ovsas niso v stanu težko delati.

Izprememba v kmetijski družbi. Gustav Piric, generalni ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske je prosil za vpokojitev, ki mu jo je družbeni glavni odbor v svoji seji 10. t. m. s pogojem dovolil, da ostane v službi, dokler se ne najde zanj primeren naslednik, in dokler ga ne vpelje v novo službo.

Cene za zgodnji krompir, kupljen pri producentu, so uradno takole določene: Najvišja cena za suh, prsti očiščeni zgodnji krompir (kifelčar) 60 K, za druge vrste po 30 K za 100 kg.

Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani naznanja: Dne 2. avgusta ob osmih dopoldne bodo v Ljubljani na sejmišču pri klavnici prevzemali klavno živino za vojaško upravo. Kdor hoče prostovoljno oddati svojo živino radi pomanjkanja krme ali kateregakoli vzroka, jo lahko prižene na ta dan k dobavi na lice mesta, kjer se bo prevzela.

Naši živci so se po napetosti zadnjih dni nekoliko umirili. Seveda gre človek še zmeraj spat s sladko zavestjo, da ga ob jutranjem svitu lahko prebudi — ne sladko ptičje petje ali topli solnčni žarki, marveč najhujši bobneči ogenj. Bolj brezskrbni smo podnevu. In zvečer se — po daljšem času — zopet včasih razlegne otožna slavonska pesem preko galiških poljan. — Rusi pa zadnje čase nič ne prepevajo, kakor so preje večkrat. Z navdušenjem za ofenzivo je šlo tudi navdušenje za petje »rakom žvižgat«. —

Danes in včeraj nam dež veliko bolj nagaja kot Rusi. Kar naprej in naprej in brez konca in kraja »pada kiša« (kakor pravijo moji Slavonci). Kako radi bi malo te božje vodice poslali v domovino, ki jo je tako potrebn!

»Dobro — in ne.«

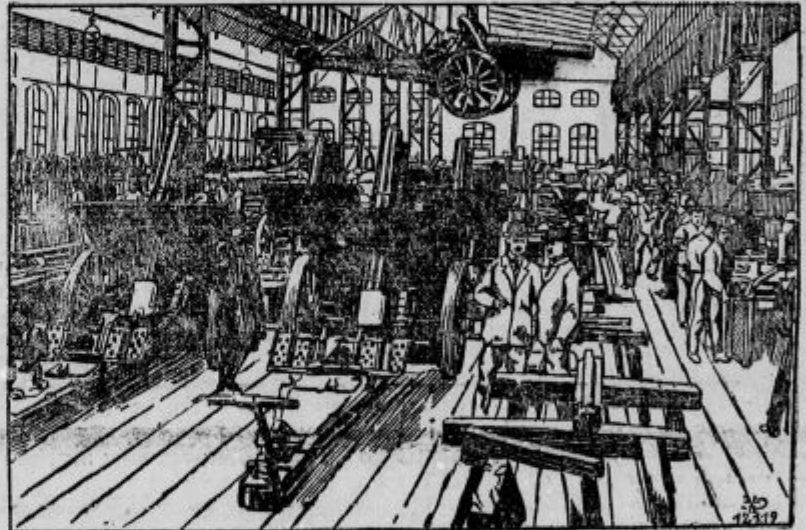
Iz dolgega časa po znancih in prijateljih se moram tudi jaz oglasiti, da poročam, kako nam je. Dobro in ne. Naša postojanka leži 3007 m visoko v ledu. Stanu-

Kdor gre ponj, dobi 30 cigaret ter sme sam seči v škatljo. Tovariš Prosenjak, vesel Hrvat, me dregne v rebra rekoč, da greva midva. Dobro. Odideva. Komaj se oddalji va par sto korakov od postojanke, naju že začne s pozdravi obsipati sovražnik. V bližini udari granata. Midva v luknjo ter čakava, da neha. Preteče že tri ure, a ni še konca. »Šta on več oče kod nas, da puca, a midva mu ne storiva ništa.« Kmalu neha. Sedaj sva videla, da je obstreljeval kuhinjo, ki je bila še pol minute od naju. Na večer se vrneva s čajem.

»G. poročnik, javljam pokorno moj dohod s čajem,« sem javil jaz.

»Kaj vraga, sta še živa? Jaz sem Vaju že Bogu priporočil v zavesti, da sta že mrtva, a čaja sedaj ne rabim. Cigarete dobita kljub temu,« reče ter mi pomoli škatljo pod nos. Jaz sem zagrabil v pest, kolikor sem mogel, a on me je pa za ušesa, češ, tako se nisva zmenila. Nato da vsakemu 15 cigaret. Slednjič naju vpraša, kje sva tičala.

»Z glavami v luknji, g. poročnik. Se-

Del Škodovih tovarn.
(Oddelek za montiranje.)

Slike in črtice v bojišč.

Pismo iz Galicije.

(Piše poročnik Janko Barle.)

Bone polje, 14. 7. 1917.

Ruska prevroča kri se je zadnje dni jako ohladila. Že dober teden ne dajo niti glasu od sebe. Pive dni njihove takozvane ofenzive so preveč hiteli, pa jim je zmanjkalo sapa. Zdaj se oddihujejo in preišljajo svojo žalostno usodo — kakor fantek, ki so ga gospod učitelj z brezovko. In Avstriji ter Nemci imajo trdo roko; strašno peče, kamor pade. No, in zadnje dni je padala počteno!

Zdi se skoro, kakor bi se Rusi bali, da bi mi ne začeli kaj podobnega, kakor je ofenziva. Posebno ponoči se obnašajo naravnost bojzljivo; njihove straže celo noč streljajo, strojne puške vsak trenutek ropočajo, svetlobne rakete neprestano švigajo v zrak: vse samo, da bi se jim ne mogli približati. Mi pa se smejemo ter štedimo naše svetilne rakete, kajti ako Rusi svetijo, vidimo mi ravno toliko kakor oni sami.

jemo v ledu, nad seboj pa imamo postavljen 150 cm žaromet, ki je na treh krajih z oklopnimi ploščami zavarovan. Lah nam je samo 750 korakov oddaljen. Bog ne daj, da bi se kdo brez bele suknje pokazal izza kritja. To sme le še g. tirolski kurat.

Nedavno se mi je to-le dogodilo: »Pojdi, greva po čaj,« mi reče Šeleker tam od Celja. Greva. »Danes bo nekaj,« mi pravi gredoč. In res. Komaj sva napravila par korakov, že naju je začel sovrag obsipati z 28ercami. Naenkrat udari par korakov od nas ena v tla. Pritisk naju je vrgel na tla, in že sva se vozila po bregu nizdol kar brez karte. Ker je bil sneg od plazov nakopičen, sva se na srečo ustavila. Vprašam soseda: »Si kaj dobil?« — »Nič mi ni,« reče ter si briše kri z nosa; jaz pa sem dobil malo snega v hrbet. Torej naju je zopet obvarovala Mati božja. Podava se nato na pot v kaverno.

Enkrat reče poročnik, vesel Dalmatincec, da bi rad pil čaj iz častniške kuhinje, ki je bila malo nižje v turistovski koči.

daj sva odstopila ter kadila v kritju kof dimnik ter velikodušno obljubila prosilcu »čik«. Poročnik se nama je smejal ter rekel, da smo Slovenci in Hrvatje najboljši vojaki. Tako nas varuje tu Mati božja. Z upom, da se še letos vidimo doma in da bo konec tega strahovitega boja, pozdravljamo vse bralce in bralke: Zani Miklavčič, Franc Šeleker, predmojstra; Joško Prosenjak, topničar. Žarometni oddelek.

Izliv domotožnega srca.

Z Bogom začeto, z Bogom končano! Z Jezusom in Marijo smo se podali v daljni svet; upam, da se bom z Bogom spet povrnil. Hodil sem že po vseh krajih, a srce hrepeni le po rodni zemlji. O, da bi že zopet videl svojo rojstno župnijo (trebanjsko)! Upam, da bo Marija, kraljica miru, omehčala srdita srca naših sovražnikov. Moj Bog, moj Bog, zakaj si nas zapustil! Kdaj bo počil zadnji strel? O Marija! Ti imaš mir, ki ti ga ne more nihče vzeti; zato se pa goreče k tebi zatekamo in se zanesemo,

da nas ne boš zapustila. — Vse drugo bi že še bilo, ko bi človek le prišel v ekkrat do sv. obhajila! Bog in Marija me srečno pripeljeta v domačo cerkev; o, kako z veseljem bom pristopil k mizi Gospodovi. Pogrešam lepega zvonjenja, bučanja orgel, krasnega slovenskega petja, tolažilne slovenske pridige. Že zdaj se veselim na vse to. Mir! Mir!

Črnovojnik Joško.

Naši nagajivci.

Z bojne črte nam pišejo: Dve dogodbici vam hočem sporočiti. Bilo je zvečer po hudem italijanskem napadu, ko je Lah odnesel batine. Noč temna, da se ni kar nič videlo, pač pa slišalo. Na italijanski strani velik šum in nemir: kopali so in ropotali, da je bilo kaj. Mi smo bili radovedni, pa smo malo posvetili. Opazili smo, da postavljajo žične ovire pred naše postojanke. Ta ovira bi nas malo brigala, kajti naši kanončki bi nam že pomagali podreti to šaro. Toda mi smo se drugače dogovorili. Nekaj fantov se nas je odločilo, da smo se na tihem priplazili do ovir ter odnesli vse, kar so Lah postavili. Drugi dan so se pač kisló držali, ko so videli praznoto pred seboj, mi smo se pa smejali. Drugi večer — zopet živahnost na italijanski strani. Poglejmo, kaj delajo! Delili so si kosilo in večerjo obenem. Mi smo imeli nekaj ročnih granat, ki smo jih zalučali mednje uprav ta krat, ko so se prerivali za jed. Zavpili smo: to imate za priboljšek. Takoj je bilo med njimi vse zmedeno. Kolikor jih je ostalo živih, so pobegnili. — Des. Fr. Žnidaršič, Fr. Lazar; strelci Janko Kokalj, Marko Oražem, Ivan Krvina.

Potopis našega možaka.

Dragi »Domoljub«! Sprejmi nekaj vrstic v svoj predalček od svojega bivšega naročnika in poverjenika. Opisal bom nekoliko, kar sem skušal na svojem potovanju v Romunijo in bivanje na tem kraju. V Wiesenburgu na Nižje-Avstrijskem je velik tabor za ruske vojne ujetnike. Moje potovanje se začelja tukaj in konča v Romuniji v mestu Corabia. Ukrcali smo se v železno vozovo. Bilo nas je 50 vojakov stražnikov in 500 ruskih ujetnikov. Vozili smo se čez Dunaj, Budimpešto in dalje po ogrski deželi in tako prišli 22. nov. v Ujvidek (Novisad) na Ogrsko. V Ujvideku smo do 29. novembra ostali. Popoldne 29. novembra smo šli na barko in se vozili po Donavi proti Belemgradu in dalje v Corabio, kjer smo se tudi ustanovili. Mesto je precej veliko in se razteza ob Donavi na lepi ravnini. Hiše so večinoma nizke, le redko katera ima eno nadstropje. Drugače so prav lepo izdelane; okoli hiš je nasajeno veliko cvetličnega grmičevja, pa tudi sadnega drevja ne manjka. Tukaj uspevajo jabolka, slive, orehi, črešnje, hruške in marelice. Pa tudi vinogradi se nahajajo zraven. Trte so prav dobro obložene z grozdom. 25. junija je bila velika povodenj; tudi toča je nekoliko grozdje poškodovala. Kadar pridem do vinogradov in jih ogledujem, se zmislím na domači vinograd, v katerem sem tako z veseljem delal. V mestu se nahajata dve pravoslavni cerkvi. Žalostno je tukaj za katoličana, ker ne more svojih krščanskih dolžnosti opraviti. Druga žal-

ost pa človeka spreleti, ko vidi toliko razuzdanosti. Ne morem več pisati, ker moja glava ni učena in roka ne pripravna. Sicer mi ni žaljava, ker ne primem z njo za nobeno kmetijsko orodje, saj je le puška moje orodje, za pero pa le ni spretna. Ljubi Bog, ti pa usliši prošnje pobožnega ljudstva, ki k tebi kliče: Ti si Kralj nebes in zemlje in gospod vojnih trum; dodeli nam zaželjeni mir! V Metliki na Belokranjskem pozdravljaj vse sorodnike, prijatelje in znance. Na veselo svidenje!

Corabia, dne 29. junija 1917.

Žnidaršič Janez, inf.

Vroč dan.

Pionir Anton Nosé opisuje najbolj vroč dan svojega vojnega življenja pod naslovom

»Marija varhinja vseh, ki se ji izročajo.«

Bilo je na Besarabski fronti, dne 4. junija, v času Brusilove ofenzive. Že zvečer prejšnjega dne je začel sovražnik besno streljati v naše postojanke ter nadaljeval s topniškim ognjem vso noč, zlasti proti jutru. Vse se je pripravljalo na odločno obrambo. Sovražnikova artiljerija je v odločni premoči tako streljala, da nisem čul niti glasu svojega tovariša v bližini. Seveda tudi naša artiljerija ni spala, temveč je ljuto odgovarjala. Marsikatera sovražnikova granata je izgrešila svoj cilj, ali je pa žalostno zacvilila, znamenje, da se ne bo razletela; mi smo tako seveda vselej pozdravili z dovtpnim smehom. Celo popoldne je trajala ta žaloigra. Naša pionirska polstotnija je imela povelje, ostati toliko časa v rezervi, dokler ne pride drugo povelje. Proti poplnevu so začele peti mrtvaške pesmi tudi naše strojne puške. Začela je namreč napadati sovražnikova pehota, vmes pa tudi artiljerija ni prenehala z morilnim delom. Sedaj pride povelje: Naprej! Po hudem polurnem boju z veliko močnejšim sovražnikom smo morali zapustiti prve postojanke ter se umakniti nekoliko nazaj. Tu se je bil boj na življenje in smrt. Priporočil sem se Mariji, ki me je resnično varovala. Krogle so žvižgale, ročne granate so sikale, vmes pa gost artiljerijski ogenj, granate in šrapneli vsega kalibra. Bilo je, kakor sodni dan.

Sovražnikova sila je bila toliko, da smo se morali zopet umakniti za 500 korakov. Sedaj dobimo povelje: Pripravite se na splošen protinapad. Naš štabni narednik, dasi že ranjen v nogo, nam užge pogum s klicem: »Za menoj pionirji!« Z glasnim »hura« smo naskočili mnogoštevilnega sovražnika ter ga prisilili, da se je umaknil za 200 korakov. Drugič smo se poglali v sovražnika; toda sedaj žalibog brez uspeha. Sovražnik je ostal na svojem mestu. Tu nam pride na pomoč naša rezerva. Proti 6. uri smo vtretje naskočili z bajoneti in ročnimi granatami; prisilili smo Ruše, da so odjenjali in odstopili od naše postojanke.

Boj je trajal skoraj neprenehoma do 7. ure zvečer. Ujeli smo lepo število Rusov, a tudi kupi mrličev so pričali, da se je bil tu ljut boj. Mi smo izgubili le malo mož. Bili smo pa tako črni od dima, da drug drugega nismo poznali.

Vse za vero, dom, cesarja!

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

14. Prepri.

Zadnji teden so pokopali sodarja Luko. Treba je bilo novega namestnika v mestnem svetu, ki bi zastopal starega izkušnega moža rokodelca. Nastalo je veliko in važno vprašanje, koga naj bi volili.

»Katero ime izmed mnogih naj pove-mo med zmedeno množico, ki bi preglasilo druge?« je vprašal svetovalce Kragulj z mogočnim glasom. Zvijajčno je begalo njegovo oko od obraza do obraza. Imel je že svojega moža. Bodo li tudi drugi zanj glasovali? Njegov zet Rjavček je bil ta mož. Premišljal je, bi-li predlagal trmastega in bogatega moža, ki so se ga bolj bali nego ljubili. Poleg tega je bil že sedaj en luteran več v mestnem svetu, katoličani bi mu gotovo ne dali svojih glasov.

Pa že je vstal podobar Luka, katoličan. Vsled svoje mirne odločnosti so ga vsi spoštovali, a bil je tudi svojim nasprotnikom kos. »Predlagam to-le. V mestu še ni posebno znano ime moža, ki ga mislim lahko pa zadovolji katoličane in luterane, ker je obenem vrl rokodellec: Vrzimo med ljudi ime Rudnik Dodona.«

Kragulj je šinil kvišku. Zrastle mu je tu nasprotnik, ki se ga je bal. S tem imenom je uničen vse njegov načrt. Porabiti mora vsa sredstva, da se to ime ne razširi. Prikrivaje svojo nejevoljo si je pogladil r. roko dolgo črno brado, medtem ko je pazno motril mestne svetovalce. Njihovi obrazi mu niso ugajali. Premalo je bral v njih: ni bilo ne ugovora in tudi ne pritrjevanja. Gospodje so v zadregi zrl predse. Noben si ni upal izreči svojega mnenja, dokler se ni izrazil župan. Na podobarjevi strani sta bila pač oba rokodelca, toda županov obraz ni izdajal niti najmanj, kaj namerava.

Nastal je mučen molk. Zaničljivo je pripomnil trgovec Kragulj: »Kakor je videti, vam trenutek ni prijazen, mojster Luka.«

»Zakaj ne?« je vprašal mojster naravnost. Na njegovem obrazu je odsevalo začudenje.

»No,« — trgovec Kragulj si je iznova pogladil brado ter je nadaljeval. »Človek se sicer ne sme preveč brigati za ljudsko govorico, toda pregovor pa vendarle pravi: »Ljudski glas, božji glas.« Vi vsi gospodje dobro veste, kako čudne govorice se širijo o Rudnikovi družini. Naše mesto se pač ne sme predrzniti, da bi predlagalo za svetovalca moža, ki je vzrok takih govoric, četudi je morebiti nedolžen.«

Podobar je planil po koncu: »To je preveč! Vi gospod Kragulj prinašate prazne čenče v mestno hišo in s tem zabranjate stari, pošteni rodbini pot na kvišku!«

Obličje mladega moža je zardelo in rezko se je slišal njegov glas.

Trgovec ga je začudeno pogledal in si misli: »Aha, tak-le glas je skrit za tvojim navidezni mirom. Narediti te moramo neškodljivega, da ne izgubi kateri izmed nas svoje veljave.«

Podobar pa si je mislil:

»Poznam te. Enega izmed tvojih luteranov hočeš imeti. Vsa gonja prófi Rudniku je verska gonja. Toda tega tu ne smemo govoriti, ker smo prisegli, da se pri sejah ne bomo razgovarjali o verskih rečeh.«

On sam je spoštoval tiho in pridno zvonarjevo družino in je znal ceniti njene zmožnosti. Njemu samemu je razkril Jožef, da bi radi prišli v mestni svet, da bi lahko glasovali pri izboljšanju mesta. Vsi trije so veliko prepotovali, mnogo izkusili, videli veliko novega in zato so marsikatero stvar pogrešali v malem, oddaljenem mestecu. Predvsem bi bilo treba v njihovi bližini vodnjaka in v livarni vodovoda. Zato je bil podobar docela vnet za Rudnika. In sedaj to podlo, nizkotno nasprotstvo, ki je grozilo uničiti vso družino.

Trgovec je pa odgovoril podobarju Luku: »Prepovedujem si kratkoma tako preobračanje besedi. Nikomur nisem jemal časti, samo povedal sem, kar sem slišal. Ker mi pa tako brezobzirno odgovarjate, sem primoran natanko in brez ozira omenjati, kar se govori o Rudniku in smrti »čudaškega učenika.«

Glave mož so se globokeje priklonile. Dasiravno so se veselili medsebojnega prepira, vendar so se vseeno sramovali, da se tukaj obravnava stvar, ki pri natančnejšem razmotrivanju nima ne nog ne glave.

Trgovec Kragulj pa je hladno nadaljeval: »Kratkoma: med ljudmi se širi govorica, da je Rudnik zavdal Prašnikarju in se polastil njegove lastnine.«

Nastalo je mrmranje med šesterimi katoliškimi možmi in celo župan se je začel nemirno premikati na stolu.

»To je že od sile,« je zavpil katoličan tvrjar; »Rudniku povem, da vas toži.«

»Pod prisego morate molčati,« je zavpil Kragulj nad njim.

In nagli vrvar se je stresnil, kakor bi ga bil kdo udaril po glavi.

Podobar pa je vprašal pol v zaničevanju: »In vi to verjamete, ko si upate javno govoriti?«

»To ni nikomur nič mari, kaj jaz verjamem. Samo to zahtevam, da ne pride nihče v mestni svet iz take družine, ki daje povod takim govoricam.«

»Vi tako ne morete ničesar zahtevati, gospod Kragulj! Vi smete samo predlagati!« je jezno vzkliknil podobar.

Župan pa je pristavil naglo: »Prav imate, res je tako!«

Rumenolasi gospod je sedel kakor na žerjavici in si ni upal vmešavati se, ker ni vedel, kam bo padla odločitev. Čutil pa je osramočen, da je skrajni čas izpregovoriti, pa se ni čutil dovolj srčnega, podati se v boj. Moža pa tudi nista pustila, da bi kdo posegel vmes, tako naglo je sledil udarec udarcu.

(Dalje.)

Slavo prijatelju.

Vse leto sva se skupaj bojevala udano neprijetnosti trpeča, po zmagi in po miru brehpeña; tolažbo drug sva drugemu dajala.

Nedavno zadnjič sva si roke dala. — Zadelo Te je smrtonosna krogla. Izdihnil si. Desnica onemogla, na trudnih prsih mirno je obstala.

Ves skrušen sem se k Tebi sklonil, a klicu — dragi — nisi odgovoril; obraz cvetoči ti je v krvi tonil.

Večer se je na bojnem polju storil; molče sva se za vedno poslovila, v očesu solza se je utrnula.

Limbarski.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure: od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 27. julija: Sv. Pantaleon, m. († 303.) — Sv. Maver. — Sv. Feliks.

Sobota, 28. julija: Sv. Nazarij, Celz in Viktor, muč. — Sv. Inocenc, papež. († 417.)

Nedelja, 29. julija (9. pobink.): Evang.: Jezus joka nad Jeruzalemom. — Sveta Marta, dev. — Sv. Olaf, kralj. — Sv. Beatrix, dev.

Ponedeljek, 30. jul.: Sv. Julita, muč. († 303.) — Sv. Abjon in Senen, muč.

Torek, 31. julija: Sv. Ignacij Lojolski, ustanovitelj jezuitskega reda in osnoveatelj knjižice za duhovne vaje. († 1556.)

Sreda, 1. avgusta: Spomin vezi sv. Petra. — Sv. Peter Faber. — Sveti Justin.

Četrtek, 2. avgusta: Porcijunkulski odpustki, ki jih je možno prejeti od večernic prejšnjega dne, do večernic 2. avgusta tolikokrat, kolikorkrat kdo obišče dotično cerkev in ondi moli na papežev namen. — Sv. Alfonz Ligvorijan, škof in cerkv. uč. († 1787.)

• • •

Solnce vzhaja ob 4. uri 33 m.; zahaja ob 7. uri 39 m.

Luna: Prvi krajec 27. jul. ob 7. uri 40 m. zjutraj. — Dan se je skrčil v tem mesecu za 55 m.

• • •

Sv. Marta, devica.

(† 84.)

Kakor mnogo drugih devic in ženâ, se je izpreobrnila tudi Marta, ko je poslušala Zveličarjeve nauke. Sv. evangelij pripoveduje, kako je nekoč Jezusa sprejela v svojo hišo in ga skrbno pogostila; kako je božjemu Učeniku nasproti hitela, ko je umrl njen brat Lazar ter mu bridko potolažila svojo žalost. Ob tej priliki se je razvil pomenljiv dvogovor, o katerem nam sporoča sv. evangelist Janez tako-le:

Marta: »Gospod, ko bi bil ti tukaj, bi moj brat ne bil umrl. Pa tudi zdaj vem, da, karkoli boš Boga prosil, ti bo dal.«

Jezus: »Tvoj brat bo vstal.«

Marta: »Vem, da bo vstal ob vstajenju, poslednji dan.«

Jezus: »Jaz sem vstajenje in življenje; kdor v me veruje, bo živel, akoravno umrje. In kdorkoli živi in v me veruje, ne bo umrl vekomaj. Veruješ to?«

Marta: »Kajpada verujem, Gospod, da si ti Kristus, Sin živega Boga, ki si na ta svet prišel.«

Kako lep zgled žive vere, ki ga vidimo v tej dobri, bogati devici! — Že iz življenja njene setre Magdalene nam je znano, da je prišla pozneje po smrti Gospodovi tudi Marta v francosko mesto Marseille. Nekateri trde, da so vso družino zaslepljeni judje zapodili na ladjo brez krmila in brez jadril, da bi tako poginila; a božja previdnost jih je privedla na Francosko. Marta je živela tiho, skromno in sveto s svojo sestro v samotni. Umrla je v visoki starosti.

Spomin na grozopolne dogodke ima pri mnogih osebah za posledico nervoznost in pomanjkanje spanja. Svoje živce pa lahko kmalu pomirimo in pridemo do zaželenega spanja, če rabimo Fellerjev dobro dišeči živec pomirjalni rastlinski esenci fluid z zn. „Elsa-fluid“. 12 steklenic tudi pri boljšajočih vribavanjih zelo dobrodejnega domačega sredstva pošlje franco za samo 7 K 32 v lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 16 (Hrvat-ska). Priporočeno od mnogih zdravnikov. Fellerjeve milo odvajajoče rabarbarske kroglice z znamko „Elsa-kroglice“ se narote lahko obenem. 6 skatelj stane 5 K 57 vin. (fc)

To in ono.

Opomin občinarjem — beguncem iz Solkana Kronberga in Lok. Prejeli smo naslednje opozorilo. Zadnji čas je, da vsi odposljete izkaz svojega imetja pred begom županstvu solkanskemu, ki se nahaja sedaj v Šturijah št. 36, pošta Ajdovščina na Primorskem. Naznaniti je treba: število hlapcev in dekel, prostorov za živino, prostorov za pridelke in vinarstvo, število živine in sicer: število volov, krav, junic in junčkov, konj, prešičev, ovac, koz, kuretine, število orodja in sicer velikih in malih voz, samokolnic, strojev (slamareznic), vitrijolnic, plugov, ročnega orodja, vinske posode v hektolitrih, in preš ali stiskalnic. Vsi begunci iz Solkana, Kronberga in Lok, kateri tega še niso storili, naj nemudoma naznanijo svoje sedanje bivališče solkanskemu županstvu. Pozdrav vsem beguncem! — Vinko Vodopivec. — Cerknica.

Vodne moči v Švici. Vodnogospodarska zveza v Švici je cenila ob početku vojske po uradnih podatkih ondote vodne moči na 2 in četrt milijona konjskih sil. V resnici je pa moč švicarskih vodâ veliko večja; doseči utegne 8 milijonov konjskih sil. Izrabljena vodna moč je znašala 1. januarja 1914 že 848.000 konjskih sil. Toda izdelujejo se velikanske električne centrale ob raznih rekah. Sedanja uporaba elektrike za razsvetljavo, za električne železnice, stroje, za uporabo pri industriji in obrtu, v kuhinji i. t. d. ni nikjer tako razvita, kakor v Švici. Električna železnica, speljana v notranjščini gorskih velikanov, te v par urah privede

Do ledenih plasti, kjer se pa okrepčaš v električno razgretem, električno razsvetljenem gorskem in skalnatem salonu ob dobri hrani, kuhani s pomočjo električnega toka. Taka železnica je izpeljana na višine snežnika Jungfrau in na druge snežnike. Seveda voznina — v zlatu plačana — ni majhna; zidali so to železnico angleški kapitalisti.

Kaj zobje!

Moja stara mati večkrat je tožila kot na gnojnem kupu Job: »Joj meni ubogi starki, ki ne morem jesti, ker jih nimam zob!«

Jaz pa pač imam zobe kakor mlinski kamen, da vse zmeljejo, zdrobe. Ali kaj zobje mi v naših hudih časih, ko pa nič ni za pod njé!

Vide.

Času primerno. Na šoli lepih umetnosti v Parizu so imeli glavno skušnjo. Risarji in slikarji, ki so bili na vrsti, da pokažejo, koliko znajo, so prišli v veliko dvorano. Pričakovali so, da jim bodo dali primerne kalupe (modele) iz sedanje vojske, n. pr. modele, ki predočujejo vojaka, letalca, metalca min ali kaj podobnega. Toda kako se začudijo, ko najdejo pred seboj na vzvišenem prostoru dve repi, dve čebuli, nekaj krompirja in eno kolerabo. Profesorji so izbrali pač še bolj času primerne predmete, kot so jih pričakovali dijaki.

Hladnokrvnost. Karel V. je imel 30 žepnih ur na mizi, pa se niti dve nista ujemali na sekunde. Vsled tega pravi: »Kako bi mogel pričakovati, da se bodo ljudje v vsem ujemali!« V istem hipu je pa po neprevidnosti sunil njegov sluga v mizo, da se je nagnila ter so vse ure zdrknile na tla in se pobile. Karel se zasmeje in pravi: »Ti si bolj srečen kot jaz, kajti dosegel si, da kažejo vse ure enako.«

Najnovejše.

Ruska poražena armada se na celi črti v Galiciji umika. Nekateri ruski polki so odrekli pokorščino. Cesar Karel je dne 22. julija v spremstvu avstrijskega zunanjega ministra in načelnika generalnega štaba obiskal vzhodnogališko bojno črto.

Vprašanja in odgovori.

A. Z. — Podčetrtak: Lurške vode v tem času ni mogoče nargčiti.

J. J. — Škofja Loka: Morate vse brati, ne iztrgati enega stavka. Tam je bilo zapisano: »Žitna letina bo srednja. Najslabši je za zdaj jari ječmen in oves. Ker je dež dobro namočil, je še upanje, da se nekoliko izboljšata.« — V tisti številki je tudi poročilo, da kaže letina — sadna in žitna — v Srbiji prav dobro. To, kar ste zapisali, oziroma brali, velja za Ogrsko. Pri nas pa tudi povsod ni enako. Suša je ponekod vse uničila, drugod pa precej škodovala, ponekod se pa ne pozna preveč. Poznamo širne kraje z močvirno zemljo, kjer se nekateri naravnost hvalijo s pridelkom. Torej... Ne moremo in ne smemo meriti vsega po enem kopitu.

J. Z. D. — Št. Vid: Sprejet je bil predlog, naj se družine državljanov, ki so bili pridržani v inozemstvu, ali so bili o priliki vpadov siloma odvedeni, poskrbi na isti način kot za družine vpoklicanih vojakov. — Natančnejših navodil pa doslej oblasti najbrž še niso prejela, ker mora postavo poprej cesar odobriti. Sicer je pa jako dvomljivo, če se ta postava razteza tudi na Avstrijce, ki so v Ameriki, ker ameriška vlada pravzaprav z Avstrijo ni v vojnem stanju ter se odonitno našim podnikom pravice ne kratijo.

K. F. — begunec: Vprašajte pri »Posredovalnici za primorske begunce« v Ljubljani.

A. P. — Hervest: Je povsod pomanjkanje in trda za živila.

Popravek. V zadnji objavljenej oglasu g. Marije Bajda iz Stepanje vasi je po pomoti izostala opazka: s a m o b s o b o t a h, ker je sicer trgovina zaprta.

SKRIVALNICA.

Kakor nekdanj še sedaj varen ni prav vsaki kraj. Potnik žel je sam nekoč v Jeriho. Še preden noč trda nastopila je, tolpa divja vpila je: »Daj denar, — če ne bo smrt!« Mož na tla je bil že strl, preden klical je pomoč. Pred očmi je bila noč... To pove nam sveto pismo. Tudi danes varni nismo pred lopovi. Priča to ti mrtvec ta-le, ki v samoti so pobili ga lopovi in oropali tatovi. Djali truplo so tja h skali, da zastoj so ga iskali njega znanci; morda tudi drug kdo le zaman se trudi.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 18. julija: 16. 70. 22. 78. 87.
Dunaj, 18. julija: 47. 70. 42. 84. 75.

Fellerjev blagodejni, oživljajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

„ELSA-FLUID“

odstranja

bolečine v udih.

12 steklenic 7 K 32 vin. prosto poštne, lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrq 16 (Hrvatska). — Čez 100.000 zahvalnih pism in zdravniških priporočil.

Kupim

hrastove, orehove, jesenove, lipove, bukovne, jolkove in smrekove

drevesa in hlode

kakor tudi tesan in rezani les. Drva ANTON RESCHITZ, lesotržec, Ljubljana.

Išče se pridna in poštna

KUHARICA

k slovenski rodbini na večje posestvo na Koroško. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod M. B. 1809.

Kupimo:

lake, oljnate barve, firnež

Kemična tovarna barv Perchtoldsdorf pri Duzaju.

GOBE

lepo posušene kupujem v vsaki množini po najvišji dnevni ceni v prvi vrsti jurčke, potem lesičke, turke, medvedove tačke sploh vse vrste gob posušeni, ki jih poznate kot užitne. Vprašanja in ponudbe sprejemam: Rudolf Starovašnik, eksport gob v Konjicah, štaj.

ŠTEDLJIVOST

na celi črti

označuje vestnost državljana v vojski. Kdor rabi Lysoform, štedi moč in zdravje, da more prebiti sledeče gospodarske boje.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala jo:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna požetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za delžno nikjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi delžni odbor kranjski podružnico.

Varnostni sklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.35*17, so poskočile koncem l. 1913 na K 736.147*17.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel sklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh sarih nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne pustajte otrok samih, da se požari enajlino!

1410

Ne pustajte otrok samih, da se požari enajlino!

Suhe gobe,

črna in rdeča detelja, kumno, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača semena, prazna vreča kakor tudi vse vrste pridelkov kupuje **SEVER & URBANIČ**, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Zamaške

rabljene, cele suhe od steklenic, nezdobljene, kupi po povprečju po K 500 za kg neto, rabljene cele zamaške šampanjskih steklenic po 40 vin. za komad, poslano po pošti ali železnici. Poprejšnja vprašanja nepotrebna, želi se takojšnja prijava pošiljatelj po dopisnici. — Za nove zamaške pride najvišja ponudba, ako se pošljejo vzorci. 1725

Jan. Wischn, Bürn-Andersdorf 27, Severno Češko.

Nakupovalci se iščejo v vsakem večjem kraju.

MESTNA HRANILNICA V RADOVLJICI
KMETSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADOVLJICI
POSOJILNICA V RADOVLJICI

dovoljuje si tem potom naznaniti, da bodo pričenši

z dnem 1. julija 1917 za stranke uradovale od 8. ure zjutraj do 2 ure popoldne razun v nedeljah praznikih,

ter prosijo, da blagovoli P. T. občinstvo vzeti to na znanje.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici. Ravnateljstvo Kmetске hranilnice in posojilnice v Radovljici.

Ravnateljstvo Posojilnice v Radovljici.

Ustanovljeno i. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti zasnambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg štev. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstrsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

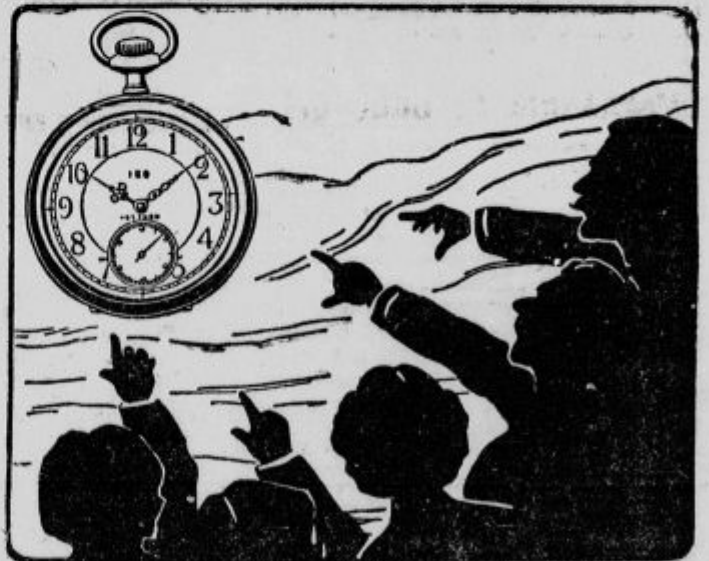
Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za- stonj in poštnine prosto.

- Št. 99410 kovinasta anker Roskopf ura . . . . . K 12'40
- > 99449 Roskopf ura, grav. močna, 2 pokrova . . . . . K 16'80
- > 99600 Radijska žepna ura ponoči sveteča . . . . . K 16'20
- > 99865 kovinasta verižica K 1'60
- > 99645 Uhani amer. double zlato . . . . . K 3'40
- > 99022 Srebrni rožni venec K 9'50

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasna protokolirana tovarna ur v Svici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

1. a britev iz srebrne okla K 550, 4. 5. varnostni brivski aparat, ponikli K 5, 5. zn. „Perfekt“ s 6 rezili K 16, 20. dvorez. res. rezila tucat K 5, 6. Lasestrižnik K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založ. **JAN KONRAD**, izvoznik na sv. trg. Br. 1751, Češko 112

8 vinarjev
(sa l dopis.) Van stano glavni cenik, ki so dopolnje na zahtevno brezplačno.
Prva tovarna ur

Jan Konrad
c. in kr. dvor. zal. Br. 1554 (Češka.)

Nikel ali jekl. ure na sidro K 6., 7., 8.-. Vojno-spomin. nihln. ali jekl. ure K 11., 12.-; armadne radij. ure iz niklja ali jekla K 12. Masiv. srebrne Roakopt. remont. ure s sidro K 19.-, 20.-. Budilke stensku ure v voliki izbiri po nizkih cenah. 3 letno pisмено jamstvo. - Pošilja po povzetju. Zam. dovolj. ali denar nazaj.

500K
Vam plačam ako Vam
500K
Vam plačam ako Vam
500K
Vam plačam ako Vam

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.
izvršuje natančno po naročilu
Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Framydol je sredstvo za pomlajeenje las, ki rešča, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. I steklenica s poštnino vred K 270.
Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči bleda lica. Učinek je čudovit, l steklenica s poštnino vred K 285. Povzetje 35 vinarjev več. Naslov za naročila: **JAN GROLICH**, drožerija pri angleži, Brno 641, Morava.

Edino dobri in solidni stroji so sami „Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: krogljičen tek, biserni ubod (Perlstich), Pouk o vezenju in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Petelin
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10 letna garancija.

Kupujem stare, dobro ohranjene
vrvi iz konopnine
po najvišji ceni. Cenjene ponudbe: **A. Kalan, Škofja Loka, Trata.**

Jaz Ana Csillag
s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejakimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade ki sem jo iznašala sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pr. mošk h krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim os. venjenjem do najvišje starosti
Lonček po K 6.—, K 10.— in K 15.
Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je nastavljeni vsi naročila
Ana Csillag, Dunaj 1, Kohlmarkt 11.

Kranjska deželna poštružnica v Ljubljani
n. a. Čez. živ. in re. ino. nezd. in lamst. zavarovalnica
sprejema zavarovanja na doživeje in smrti otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamsvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri živ. enški zavaror. že po prvem letu.
Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.480.838 —
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.02976
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-61
Kdor namerava skleniti zbiranje zavarovanj veljavna hkrati za vojno zavarovanje, naj se vlastno boriš odtrec do (ri imenovane petruhinie,
Prospekti zastoni in poštnine prosto.
Sposobni zas opnik se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.
Marije Terezije cesta 12.

Novo! Čevlje za poletje (Sandale) Novo!
z močnimi lesenimi podplati in opremo iz kragvega unaja prav tope in praktične, ponudim
Cene v smilatu obliast narodil.
25.27 K 5-95
18.20 „ 6-55
31.33 „ 7-30
31.36 „ 8-70
37.39 „ 9-80
40.42 „ 10-45
43.45 „ 11-50
Pošilja po povzetju. Neprimerano se zameni.
Raspošiljalnica vojnih čevljev in sandal
S. HAYEK, Dunaj XIV/3., Seckshausenstr. 11/5.

Avtomatična pas!
za podgane K 5-80, za miši K 4 00, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same xopit nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na ti-soče ščurkov v eni noči, po K 5-70. Past za muhe „Neva“ komad K 2-80. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. l. zvozv. tvrd. Tintae, Dunaj III., Neulingg 26-L.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vkajizbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

